

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben hához hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300
Kéziratok nem adtnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

A kis kert.

Abba már kénytelen-kelletlen bele kell nyugodnunk, hogy nálunk minden kulturális, közgazdasági kérdést, mielőtt jótékony hatását az országgal éreztetnék, a közjogi kérdések molochja fal fel. Mikor a Wekerle-kormány, az ugynevezett nagy minisztérium, átvette az ország vezetését, azt gondoltuk, hogy egyszer a magyar parlament a nemzeti munka jegyére lép bele. Micsoda auspiciumok közt indult meg az új regimé! Kossuth anketet hivatott össze, hogy megbeszélje a Duna—Tisza Csongrádnál való összeköttetését s a híres šamacai csatornát, mely a Dunát a Szávával kapcsolta volna össze és a bácskai búzát vizen vitte volna le az Adriáig. Darányi óriási birtok politikát helyezett kilátásba, mely megmentette volna a magyar földet a magyar népnek s a földéhségnek eme kínos idejében a röghöz kötötte volna a magyar fajt. Apponyi iskolai törvényeit, Kossuth munkás biztosítását, Wekerle adótörvényét kivéve alig tud valamit felmutatni a nagy minisztérium. A miniszterek szép terveit, az ország s népének reményeit összemorzsolta a közjogi kérdések szüntelen felszínre vetése, lefelé határos dikciók elmondására ad alkalmat s felment a komoly munka obligója alól, felfelé meg a hatalom birtoka felé vonza az anyag imádókat.

Ha a magyar társadalom össze nem szedi magát s végre tudatára nem ébred annak, hogy ez a nemzet, ez a nép nem él meg csupán közjogból, Ausztriával való veszekedésből, hanem kenyérre, áldásos szociális alkotásokra is szüksége van, ez az ország annyira szétronválódik, devalválódik, hogy az első nagy európai konfliktus megfosztja önálló lététől.

A nemzeti vagyonosodásnak anyagiakban való erősödésnek érdekében a sok politikai zürzavar miatt alig történik valami. Pedig sokkal kisebb országok, mint Hollandia, Belgium, egyes nemzetgazdálkodás mellett a jólétnek szinte elkápráztató, szédítő magaslatára emelkedtek s pénzükkel csaknem egész Európa hitelezőivé váltak. Ennek a két kis országnak nincsenek meg az ezerholdas nagy birtokai, mint a mi Kánaánunknak. Ott az anyaföld a lehető legkisebb parcellákra van osztva, hogy minden-

kinék jusson belőle, ne csak az a tiz arasznyi széles rész, hol az elfáradt test pihenni fog, hanem annyi, amennyiből egy család szépen megélhet. Egy hollandi utam alkalmával láttam ezeket az apró parcellákat, de rajtok a gazdagodásnak, a jólétnek legdusabb jelenségeivel. A kis térséget rács veszi körül; s e kerítésen belül van a tanya, millionyi baromfi-val, hizó ökrökkel, borjúkkal; lengő buzakalászos mező kövér szemekkel; konyhaveteményeknek örökké viruló pásztája; mind-mind abból a magyar ezerholdashoz képest tenyérnyi földből sarjad ki, természetesen a kitartó munkának veritékével öntözve s szinte a tudományosságig menő mezőgazdasági szaktudás napsütése alatt.

Minálunk csak most kezdik látni az általános ismétlő iskolák céltalan voltát. Apponyi tehát elrendelte, hogy valamiként az iparos pályára törekvő ifjúság az ismétlő iskolára való kötelezettség ideje alatt szakoktatásban részesüljön, úgy a földműves ifjúság is megkapja a maga agrikulturájában a szakszerű kiképzést. Valami kinézni, minő fáradtan, minő közömbösséggel s mennyi felületességgel tárgyalják e kérdéseket, mikor illetékes fórumai elé kerülnek. Mintha nem is tudnák, hogy ez országnak fentartója, a nemzetnek gerince a földművelő nép, amelytől az állam a legtöbb vér- és pénzáldozatot kapja s amelynek lelkiületébe van elraktározva a nemzeti energia. Ha ez egyszer megroppan, elszegényedik, kivándorol, a nemzeti elvörösítés szörnyütsége nehezedik az országra.

De hát miként is lendüljön fel, miként erősödjék meg jólétében, vagyonságban, mikor a kultura kincsei ő hozzájá már alig-alig jutnak el, mikor a földművelés ügyének emeléseért a legmostohábban fizet az állampénztár. Azt meg nem lehet követelni, hogy a földművelő nép szaktudás hiánya nélkül induljon neki a nagy agrikultur reformnak, mintegy ugrást tegyen a sötétbe.

O neki tisztába kell jönni az ásványtannal, a növény- és állattan-nal, amennyiben meg kell ismernie a földjének termelőképességét, minő növényzetet a legkiadóbb az állattenyésztésre, s minő uton-módon lehet egy kiló husszaporulatot a lehető legolcsóbban előteremteni s állatainak táplálását aszerint intézni, amint bennük

erőt, zsírt, vagy csontot, illetve növekvést akar első sorban biztosítani. Majd ha az a földművelő megtanulja azt, hogy lehet és kell egy holdról egy családnak megélni, akkor kész örömmel megy bele a mezőgazdasági átalakításba s kér magának részt a nemzeti vagyontermelés föllendítésében.

S akkor el fog érkezni a kis kerteknek ideje is, mint Hollandiában, mikor parányi földterület egész családot tesz jómóduvá és elégtelvé.

Nálunk Debrecenben tesznek kísérleteket a kis-kert telepekkel. Szakszerűen képezett földművesek 1—3 holdnyi területen kis lakást építenek, majorságot melléje, két-három kuttal az öntözésre s mikor a tavaszi nap-sugár csókja hullik a földre, zsengebong a kert-telep a munkásoktól s ahogy a statisztika az ő nyers számaival bizonyítja, igen jelentékeny a vagyonszaporulat s a kert-rendszer szép jövőnek néz eléje.

De mekkora benne az etikai érték! Egy ily apró birtok, ha megadja a családnak a mindennapi kenyeret, ha egy kis félretehető fölösleget is eredményez, az otthon és család szeretetének fenséges érzését erősíti meg. Elvonja a munkást a koresma gyönyörűségétől, önmegelégedést kelt szívében s azt a nemes tudatot, hogy van valamije. Hogy az ő földje is egy része a hősök vére által szerzett s fentartott hazának s ő is egy törekvő tagja az itt pihető nemzetnek.

Az ily érzések bizonyára kiölik a kivándorlás lázát s egy hozzáz lendülésbe a nemzeti megerősödést, mint egy jótékony májusi eső a föld termését.

Lukácsy István.

Szabadka az önálló bankért.

— A vasárnapi népgyűlés. —

A függetlenségi kör kebeléből alakult állandó bizottság, mely a vasárnapi népgyűlés előkészítő munkálatait végezi, naponként megteheti jelentését, hogy az eddigi jelek szerint a népgyűlés imponánsul fog lefolyni.

Több országgyűlési képviselő bejelentette már eljövételét. A megyei törvényhatóságok főispánjai, Fernbach Károly vármegyei, Balla Aladár ujvidéki, Abmrozovics bajai főispánok értesítették az állandó bizottságot, hogy megjelennek a népgyűlésre. Több vármegyei község függetlenségi köre szintén bejelentette részvételét.

A függetlenségi kör ma jelentette be

a város polgármesterének, hogy népgyűlést tart és erre a célra kéri vasárnapra a Szent-István-tér átengedését.

Az ipartestület előjárósága tegnap elhatározta, hogy az állandó bizottságban, s az előkészítő munkálatokban részt vesz.

Az ipartestület köréből.

— A testület új alelnöke. —

Az ipartestület előjárósága tegnap tartotta meg Majland György elnöklete alatt májushavi rendes ülését, melynek lefolyásáról szóló tudósításunk a következő:

Wilhelm Adolf átiratára a Szabadkán létesítendő tüdőbetegek-szanatórium javára 10 koronát szavaztak meg s a gyűjtést a tagok között megkezdik.

Az ipartestület országos szövetségének f. hó 9-én, Budapesten megtartandó gyűlésére a testület képviselőjében Tóth Lajost és Filoy Jenő előjárósági tagokat küldik ki.

A tagdíjhátralékok behajtásánál elfogadták a jegyző indítványára, hogy a beíratási díjakat a törvényes 15 napi határidő leteltével végrehajtási uton hajtsák be.

Az elhalt Knapecz Jakab helyére Rukavina Ernőt választották meg egyhangulag alelnöknek, az ugyancsak Knapecz Jakab elhalálásával megüresedett előjárósági tagsági helyre Gönczy Károly póttagot hívták be.

Amerikai levél.

Mit várhatunk?

Az Egyesült Államok nagytanácsa még március hó 16-án összeült és az elnök kivánságához képest egyenesen a vámok megvizsgálásához fogott.

A bizottság, mely ezzel a kérdéssel foglalkozik és az erre vonatkozó javaslat kidolgozásán munkálkodik, már is leszállította a vas és acél vámját 50 százalékkal. Ez ugyan még csak javaslat, melyet a képviselőház elfogad, vagy elvet. Mindenesetre ez a tény mutatja, hogy a közhangulat a határvámok leszállítása mellett nyilatkozik meg.

Az acélmagnások és egyéb amerikai magnások, kiket a nagy határvámok felhízlaltak oly rettenetes nagyra, hogy a bőrükbe se férnek többé, kedvetlenül rázzák fejüket és a munkabérek leszállításával fenyegetőznek.

Ettől a fenyegetéstől nem kell megijedni.

A határvámok leszállítása nagy versenyt jelent a jövőben az Egyesült Államokban és így olcsóbb megélhetést is. A munkás feltétlenül olcsóbban fog dolgozni, de a határvámok leszállításával beáll a nagy verseny. Mert az amerikai termelő, hogy a külföld ipari cikkeivel megállhassa a versenyt, feltétlenül lefogja szállítani a munkabéreket és a munkás kénytelen lesz dolgozni jelenlegi bérének esetleg a feléért.

Igen ám, de az életszükségleti cikkek is félannyiba fognak kerülni, mint eddig, vagy ennél is kevesebbe.

Egy bizonyos azonban: hogy a határvámok leszállítása csökkenteni fogja a termelést az Egyesült államokban, illetve azt egészségesebb alapokra fekteti.

Azok az örökös válságok, melyek mint megannyi fürgeteg, megtépik az Egyesült Államok társadalmát, megszűnnek és azt az ideges állapotot, mely az itteni életet jellemzi, lassu, de biztos haladás váltja fel.

De annyi is bizonyos, hogy az Egyesült Államok kapuin nem fog az a sok bevándorló kopogtatni, aki csak azért jó ide, hogy itt hamarosan megtömjé zsebet dollá-

rokkal, aztán pedig hazarohanjon és ott fizessen adóságokat.

Amerika nagy föld és szüksége van lakosságra. Azért fognak azután is jönni emberek; de azzal a szándékkal, hogy itt állandóan megtelepedjenek.

Mi úgy vagyunk meggyőződve, hogy miként ma a gyár és bánya vonzza a bevándorlót Amerikába, úgy fogja vonzani vagy egy-két évtized múlva a föld.

Amerika jövője a földmivelésben van. Ez a jövő fog sok embert idevonzani a világ minden részéből. És úgy vagyunk meggyőződve, hogy ezt a jövőt mindenki meg is fogja találni itt, aki őszintén keresi majd.

Csak azokat a honfitársainkat sajnáljuk, kik most vándoroltak be és tömegesen lépik el a gyári helyeket és bányatelepeket. Attól félünk, hogy sok nyomor és viszotagság után még szegényebben fognak visszatérni hazájukba, mint ahogy kijöttek.

Amint hírlik, úgy Schwáb Károly, a betlehemi acélgár tulajdonosa, egy szövetkezetet igyekszik létesíteni a független acélgárosok között, hogy hathatós versenyre kelhessenek a tulhatalmas acélbizománnyal szemben. Eddig hét független acélgárnak tulajdonosait sikerült megnyerni e tervnek.

El kell ösmerni, hogy ez a kezdeményezés nagyon üdvös és nemsokára utánozója akad más téren is. A tröstk hatalma már oly szertelen, hogy veszedelmessé kezdenek lenni az üzleti világra s azokkal megküzdeni nem lehet másképpen csupán ha kisebb üzletemberek szövetkeznek velük szemben.

Schwáb Károly terveinek messzeható eredményei lehetnek a jövőben s örülni kell azoknak minden embernek, ki ellensége a zsarnokságnak. Pedig a tröst iszonyu zsarnokság, melynek átkos hatása nemcsak az üzleti téren mutatkozik, de kihat a közéletre is.

A tröst révén néhány ember kezébe kerül az ipar és kereskedelem. Kényök-kedvők szerint uralkodnak a piacon; önző érdekeik szerint irányítják az árhullámzást és szabják meg a nyers termékek és a feldolgozott áruk árát s eltiporják a gyengébb versenytársat, ha az utjokban van.

De az a néhány ember, ki kezében tartja a tröstit, megrontja a közéletet is. Félretolják az utból a becsületes és jóakaratu embereket s odaszállítják bérenceiket, kiket pénzen vásároltak meg s kik mindenre kész eszközök. Ilyen nyomorult teremtményekkel rakják a főbb hivatalokat, a bírói székeket és a törvényhozást.

Az ilyenek előtt aztán sem a haza, sem a nép java, sem az ország boldogsága nem szent, hanem csak azok érdeke, kik jóvoltának köszön mindent. Így bukott meg a világ legdicsőbb köztársasága, a Római Köztársaság és így fog megbukni az új idők nem kevésbé dicső köztársasága: az Egyesült Államok, ha idejében nem történik valami. Néhány kapzsi ember kezén felhalmozott gazdaság fogja tönkretenni.

Halál a korcsmákra. Az Egyesült Államokban a múlt év folyamán 11,000 korcsma pusztult el az ellenük indított keresztes hadjárat eredményeként. Az idén legkevesebb 15 államot fognak meghódítani a szesz italok ellenségei.

A konzulátus köréből. A japánországi Tókióba áthelyezett Báró Hoening O'Carroll newyorki főkonzul utóda Nuber Sándor chicagói konzul lett. A chicagói konzulátus vezetésével Silvestri Hugó clevelandi konzul bizták meg, míg az ő utódául Báró Forster chicagói konzuli attachét nevezték ki. Jó magyar ember mind a három.

A telhetetlen papzsák. Az Egyesült Államok területén összesen hatezer katolikus iskola van. Beléjük jár egy millió négyszáz-ezer gyermek. Oktatja őket huszezer tanító. Ez intézmények ingatlan vagyoni értéke száz millió dollár. Mind ezt a rettenetes pénzt a hívek egyházi adományaiból adják és adják a papok. Ötven évvel ezelőtt még magja is alig volt az óriási nagyra növekedett itteni vallásos oktatásnak. Az amerikai összes katolikusok közül tehát ez idő szerint átlag minden tizedik a tudományt és a buzgóságot vallásos jellegű iskolákban szerzi. Egy-egy ilyennek, ha majd felnövekszik, gyerekeit lesz istenfélelemre buzdítani a többi kilencet, szülőt, pajtást egyaránt. Hová vezet vajjon mind ez? — De más a kérdés: hová is teszik hát azt a rémséges nagy perselypénzt a papok?

St. Paul Seminary 1909. március 25.

Rickert Ernő.

Keresztszentelés Kulán.

A szent kereszt feltalálásának emlék-ünnepén szép ünnepségben volt részük a kulai híveknek. Ekkor áldotta meg ugyanis Kersch Mihály kulai plébános azon kőkeresztet, melyet a csatornán tuli iskola elött a régi fakereszt helyébe a hívek áldozatkészsége folytán felállítottak. A plébános a szent mise után rövid alkalmi beszédet tartott, melyben a kereszt áldásait fejtegette; majd az érseki hatóság nevében köszönetet mondott mindazoknak, kik adományukkal a kereszt felállítását lehetővé tették, mire körmenetben kivonultak az iskolás gyermekek s a hívek a helyszínére, hol a szentelés végbement. Az egyházi szertartás a szokásos Te Deum-mal végződött.

A kereszt felállításához a Futó-féle alapítvány 100 koronányi kamattökéjének felhasználásán kívül hozzájárultak:

Pallanik János 1 korona, Jung Márton 5, Lubastvik János 1, Fárzás Ádám 0-80, Schlagetter Bálint 3, Kleiner József 1, Viczen István 1, Pinter József 1, Gyurits Gábor 2, Schmidt István 2, Stahl Erzsébet 2, Fárzás József 2, Kleiner József 2, Fárzás István 2, Mály László 10, dr. Ormay Kálmán 10, Pravodovszky Mária 3, Fejős Nándor és neje 3, Holló Antalné 1, Kádár Kís Viktória 1, Venczel Ede 4, Kirschner János 2, Egy ismeretlen 1-20, Raile Károly 10, Szukola Anna 1, Ozv. Dudás Károlyné 2, Higl Antal 2, Posztl Emilia és Kun Béláné 1, Pesti Mária 1, Schlagetter Karolina 2, Lobozaánszky Szylvia Anna 3, Pravodovszky Mária, Margit, Eva 2, Feiszt Magdolna 1, Krámer Lujza 1, Horváth Mihály (veprődi) 2, Polich Simon 5, dr. Széchenyi Tamás 20, Széchenyi Patrubby Irma 20, Széchenyi Mariska 10, Löblang Eva 2, Vigh Péter neje 3, Bálint Péter 1, Krausz József 2, özv. Keller Mártonné 0-20, Szécsy Györgyné 1, Hornyák János asztalos 1, Török János 1, Holló József 1, Kocsis Mihály 1, Krámer Bálint 2, Poizi Istvánné 1, Mieszkó Károly 0-10, Petrovics Andrásné 0-20, Nagy János 2, Offenbacher Antal 1, Varga Berta 1, Körnöczy György 3, Mack Kristóf 1, Nagy A. József és neje 3, Paczek Tóbiás és neje 1, Blantz Mihály, Miklósné 2, Fátih Miklós 2, Körnöczy Antal 10, özv. Dudás Antalné 10, Braskóné Berkó Katalin 0-60, Bertron Józsefné 1, Bertron Ferenc 1, Gombóc Nándor 2, Pécsy Agnes 1, Munka Katalin 0-60, Jung János 1, Wilbur Anna 0-60, Mack Eva 1, özv. Dreher Ignácóné 1, Schmidt Ferenc 2, Horn Ferenc 1, Pavlakovics Lőrincz 1, Teufel Istvánné 1, Nagy Károlyné 2, Schwerer Jakabné 2, Magyar Józsefné 1, Major Zsuzsanna 1, Ufholz János 1, Hahn Jakab 2, Körnöczy Eva 1, id. Blantz Mihály 20, Wighardt Lipót 50, Mutsch Ádám 12, Hahn Bálint 3, Futó Mihály 0-60, N. N. 4-19 korona.

Viszonzás az „ifur” fogadott prókátorának.

Nem is gondoltuk, hogy Gussmann József, Tatabáza eddigi érdemes aljegyzője olyan fogadott prókátorra akadjon, mint a Bácsalmáson megjelenő „Bácsalmási Járás” ki bizonyára nagy ellensége lehet a szemi-

Sipos Károly bútorraktára Szabadka, Kazinczy-utca.

Párnázott butorok minden stilben.

Faldiszek, képek, képeretek.

A legszolidabb árban.

Saját gyárában készült, a legmodernebb technika, az iparművészet mai fejlődésének, a modern műizlés minden követelményeinek megfelelő butorok.

820—20—1

Ebédlok, fogadótermek, hálószobák, dolgozószobák teljes berendezése. Egyszerű kiviteltől a legfinomabb, a legdrágább kivitelig. — Fényezett, matt kivitelen, citromfa, machagóni, paluszender, amarand vastag burkolattal.

Hajlitott fából készült székek, asztalok.

A raktár megtekinthető vásárlás nélkül.

tizmusnak, különben nem nevezte volna klientsét, kit egyébként mi nagyon tisztelünk, zsidó gyerekeknek. Vagy talán csak viccből tette ezt?

Ez a nem papiros, mert a „Bácskai Naplót“ annak nevezi, hanem rongyszedő által összehordott vacak, kioktat bennünket, s rettenetesen nekünk ront, hogy miként merünk mi a tataházi jegyzői állás mellett fogadatlán prókátoroskodni, mikor ehhez csak neki, mint fogadott prókátornak van egyedüli jussa.

Május 2-án megjelent számában mosdatlan szájjal orditozza, hogy a „Bácskai Napló“ csuf zsidó gyűlöletből hemzsegő förmédvényt szór szét az ő kliense, Gussmann József ellen, akkor, mikor mi szórul-szóra idézzük a benne megjelenő s a tataházi szinmagyar katolikus polgárait megtéveszteni akaró „Megbízás“ című közleményét, s megteszük reá tárgyilagos észrevételeinket.

Nem tudjuk megérteni, hogyan jut a B. J. ahhoz, midőn még alig melegegett meg Almáson, hogy egyedül és kizárólagosan magának vindikálja a tataházi jegyzői állásra a legmegfelelőbb jegyzőt jelölmi s másnak megtiltsa a dologhoz mégcsak hozzá is szólni.

Persze, mikor mi tényeket hoztunk fel s kimutattuk, hogy a fogadott prókátornak jelöltje maga tette magát lehetetlenné a tataházi jegyzőségre az ellene még most is folyamatban levő fegyelmi vizsgálat által; mikor szóba hoztuk azt a bizonyos nyilt levelet, akkor annélkül, hogy ezekre csak egy szóval is reflektált volna, azzal áll elő, hogy mi a nép szemét akarjuk bekötni, holott épen neki volt ez a szándéka, mikor klientsét a tataházi jegyzői állásra legmegfelelőbbnek kirdette.

Mi nem bekötjük, hanem igenis felnyitjuk olvasóink szemeit és soha sem engedjük s ezután sem fogjuk engedni, hogy véreinket, hitsorsosunkat idegenből beköltözött hazatlanok bekötött szemmel s orrukba fűzött karikával, mint a medve táncoltatók kényük s kedvük szerint ide s' tova rángassák és saját meggazdagodásukra felhasználják.

Ha a B. J. a tataházi képviselőnek s különösen Tüske Mártonnak felvilágosodottságát abban véli feltalálni, hogy azok hitőkre, vallásukra mit sem adnak, s hogy ők már nem tartanak azzal a sötét korral, melyben szüleik és öregszüleik éltek, kik arra is adtak valamit, hogy az ő jegyzőjük velük együtt résztvegyen a közös isteni tiszteleteken; a husvétit, urnapi magasztos s lélekemelő körmeneteken s ne gyűlölje a keresztet, melyre a legnagyobb gyűlölet feszítette Megváltónkat, akkor nagyon csalódik. Ezek után a „Bácsalmási Járással“ végeztünk és soraira többé reflektálni nem fogunk.

Haverdáné meggyilkoltatása.

Szatmárnémeti csendőrök Szabadkán.

A nyomozásban estig a legkisebb fordulat sem állt be. Pertich rendőrkapitány nem érkezett még meg Budapestről. Helyette a szatmárnémeti csendőrmester jött Szabadkára nyomozni.

Szatmári gyanu.

Néhány fővárosi lap azon hirt hozta, hogy Csornay Aladár, szatmári rendőrkapitány megállapította, hogy a mult héten ott feljelentések érkeztek egy nemlétező szövetkezet Kohn Armin nevű elnöke ellen, aki állásokra hirdetett pályázatokat. A beérkezett pályázatok okmányait elsikkasztotta.

Megállapította Csornay kapitány, hogy a család elnök ur leveleit Kohn, Klein és Kiss Armin névre Szabadkára címezte, a hol Haverdáné meggyilkoltatása idejében több csalást követett el.

Ezt a szélhámost jött nyomozni Szabadkára a szatmári csendőrmester. Megállapíthatjuk azonban a fővárosi lapok ellenére hogy ezen ügy Haverdáné meggyilkoltatásával semmiféle összeköttetésben sincs.

A nyomozást különben serényen folytatja a rendőrség. Azt, hogy nagyon előbbre haladtak-e a nyomozás terén, meg nem állapíthatjuk, mert az adatokat a vizsgálat érdekében titkolják.

HIREK.

Tájékoztató.

Május 9. Nagy négygyűlés az önálló nemzeti bank érdekében a Szent-István-terén, délelőtt 6 órákor.
Országos vásárok. Bácsfeketehely május 9., Bácsföldvár május 16., Szabadka május 16., 17., 18., Kishelyes május hó 16. és 17., Mohol május hó 30.

— **Kinevezés.** A magyar királyi igazságügyminiszter Hegedűs Antal szegedi kir. ítélőtáblai díjnyokot az újvidéki királyi törvényszékhez irnokká nevezte ki.

— **Gábor Nelli Szabadka egyházi énekkarának vezetője.** Lányi Ernő, szabadkai egyházi karnagy és a zenede igazgatója, megszívlelendő kérelmet terjesztett ma a tanács elé. Letagadhatatlan igazság, hogy templomi énekkarunk hiányos, ami bizony nem alkalmas az áhitat emelésére. Ez indította Lányi Ernőt arra, hogy kérje a városi tanácsot alkalmazná az egyházi énekkarba vezető énekesnőnek Farkas József, volt városi mérnök özvegyét, Gábor Nellit. Orvendetesen hoznánk hírt, ha Lányi Ernőnek ezen kérelme teljesíthető lenne.

— **Az önálló iparosok figyelmébe.** A rendőrkapitányi hivatal figyelmezteti az érdekelte munkaadókat, hogy a 95613—1909. sz. keresk. miniszteri rendelet értelmében a munkásbiztosító pénztárba való biztosítási kötelezettségen azon körülmény, hogy az alkalmazás csak ideiglenes vagy átmenetileg történik, nem változtat; tehát azon alkalmazottakat is be kell jelenteni a munkásbiztosító pénztárnál, akik 8 napnál rövidebb ideig vannak alkalmazva.

— **A szabók szakosztálya az ipartestület tanácstermében e hó 9-dikén, d. u. 3 órákor ülést tart, melyre a szakosztály elnöke ez uton is meghívja a tagokat.**

— **A mészárosok, hentesek és szúrók szakosztálya, az ipartestület tanácstermében holnap, csütörtökön d. u. 3 órákor ülést tart.**

— **Magyar gazdák Palicson.** Unnepe Iesz Palicsnak meg a nyár folyamán. A budapesti gazdaszövetség, a bácsbodrogvármegyei gazdasági egyetlettel egyetértőleg elhatározta, hogy az idei vándorgyűlést Palicson tartja meg. A gazdaszövetség erről ma értesítette Biró Károly dr., polgármestert, felkérve őt arra, hogy a szövetséget támogassa.

Három koronás részletfizetésre kapható:

A magyar család aranykönyve. Három kötet. Vásonkötésben 84 kor. — Bőrötésben 84 kor.
Fodor: Napoleon. Kötve 10 kor. — Fűzve 8 kor.
Révész: Találkozás hamupipókéval. Két kötet 15 korona.

Ugymint más nagyobb munkák, költemények, regények stb.
Továbbá ajánlom a modernül berendezett könyvtárszertemet. Főlvállalok e szakmába vágó mindenféle munkát a legjutányosabb árban.

KRÉCSI A. NÁNDOR

könyv- és papírkereskedő SZABADKÁN,
Deák-utca, Kiskápolnával szemben.

TANÜGY.

+ **Tanítók államsegélyes továbbképzése.** A vallás és közoktatásügyi magyar királyi miniszter 49332. szám alatt a következő rendeletet küldte a tanfelügyelőséghez, folyó évi július hó 1-től kezdődőleg július hó 24-ig bezárólag több állami tanító- és tanítónőképző intézetnél a korábbi évekhez képest hasonlóan három hétre terjedő tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamok fognak tartatni, még pedig tanítók számára az aradi, a budapesti I. kerületi, a kolozsvári és a losonci állami elemi iskola tanítóképző-intézetekben. Mindegyik tanfolyamra 30—30 hallgató vétetik fel, akik közül tanfolyamonként 30—30 hallgató állami költségen nyer az intézet internátusában szállást és étkezést, azokivül 20—20 korona utazási költségben is részesül.

A saját költségükre jelentkező többi

hallgatók ingyen szállást nyernek az intézetben, hol mérsékelt áron étkezést is kaphatnak. A felsorolt hat tanfolyam bármelyikére való felvételért folyamodhatnak az ország bármely részében lakó és bármilyen jellegű elemi népiskolánál működő okleveles tanítók és tanítónők. A felvétel iránti bélyegtelen kérvények azon illetékes megyei kir. tanfelügyelőnél nyújtandók be, akinek tankerületében a folyamodó működik. A kérvényben feltüntetendő, hogy az illető milyen jellegű iskolánál működik, hány szolgálati éve van, részt vett-e más szünidei tanfolyamon, ha igen, mikor s melyik tanfolyamra kéri felvételét. A pályázati határidő: 1909. évi május hó 15-e.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Csalás és sikkasztással vádolt könyvelő.** Banovics Bertalan 28 éves budapesti illetőségű könyvelő még 1905-ben Szabadkán volt alkalmazva Kamerer Mihály bankhivatalnoknál. Banovics hűtlenül vezette a könyvelést, mert több sikkasztás és csalás kiderült reá. Igy 1905. május elsején Sarosevics Jakab üzletféltől 329 kor. 24 fillért beszédett és saját céljaira felhasználta. Ugyancsak 1905-ben május 27-én Turi Ferenc-től vett fel 454 kor 34 fillért, amit ismét nem szolgáltatott be Kamerernek. Ugyanabban az évben június 13-án csalást követett el a könyvelő. Walter József és Pál bácsalmási lakosoktól hamis fondorlat-al aláíratott egy 600 koronás váltót, a pénzt a szabadkai Közgazdasági Bankban felvette és megszökött vele. Ma vonta felelősségre a szabadkai kir. törvényszék Marián Miklós elnöklésével Banovics Bertalant sikkasztás és csalás büntetéseért. Banovics a debreceni honvéd gyalogezredben őrmester, jelenleg katona fegyenc, hat hónapi börtönrre van ítélve hivatali hatalommal való visszaélés miatt. Vádolt azzal védekezik, hogy visszadta Kamerernek a beszédett összeget, de az erre nem emlékszik. Mivel pedig Kamerer nem kívánja a vádlott megbüntetését, Karácsony dr. kir. ügyész a vádat a két első esetre elejti, mire a bíróság megszünteti a további eljárást a sikkasztásra nézve. A tárgyalás folyamán még beigazolódt, hogy nincs pozitív bizonyíték, mely Banovics bünyességét megállapítaná a csalás büntetéseben, ezért a bíróság dr. Békefi Gyula ügyvéd védelme után a vádlottat felmenti a csalás büntetése alól. Az ügyész megnyugszik az ítéletben.

§ **Elítélt lekvártolvaj.** Ez év január 2-án Felsőszentivánon nagy tűz pusztított. A falu népe a tűz oltásával volt elfoglalva, de nem úgy Schleich Lajos 28 éves földműves, aki Krém Mihály háza égése alkalmával két tőveg lekvárt ellopott. De a rendőrök rajtacsípték a lekvár tolvajt és feljelentették a kir. ügyészségnél. Ma vonta felelősségre a szabadkai kir. törvényszék Marián Miklós elnöke alatt Schleich Lajost lopás büntetéseért. Vádolt teljes beismerésben van, azzal védekezik hogy ittas volt a lopáskor. A bíróság az enyhítő körülményeket tekintve egy hónapi fogházra ítélte Schleich Lajost lopás vétségéért. Az ítélet jogerős.

§ **Megszüntetett eljárás.** Még mult év augusztus elején történt, hogy Mukics Győző János 21 éves szabadkai vadházasságban élő földműves este 9 óra felé ment háza egy korcsmából. Egy utcasarkon megpillantotta régi vetélytársát Farsangos Jánost, akivel össze is vészett. Farsangos arcul ütötte és késsel nekítámadt Mukicsnak, mire ez kitért a bicskáját és többször hátbaszarta vele Farsangost, aki súlyos testi sérüléseivel sokáig feküdt kórházban. Ma vonta felelősségre a szabadkai kir. törvényszék Marián Miklós elnöklésével Mukicsot súlyos testi sértés büntetéseért. Mivel azonban bebizonyult, hogy vádlott önvédelemből cselekedett, Karácsony dr. kir. ügyész a vádat elejtette. A bíróság erre megszüntette a további eljárást.

Gyümölcsfáit

hernyó és almamoly ellen
mindenki biztosan megvédheti, ha a
Horváth-féle

hernyóirtóval
megpermetezi.

Ára 100 liter vízhez 1 korona.

Kapható: 825-3-2

HORVÁTH MÁTYÁS

gyógyszerésznél

„Órangel Gyógyszertár“ Szabadka,
Zombori-ut 31. szám.

Papi ruhák.

Van szerencsém a nagyságos és fő-
tisztelendő papság becses tudására hozni,
hogy az őszi és téli idényre való fekete,
szintartó papi szöveteim megérkeztek s azo-
kat üzletemben nagy választékban raktáron
tartom s igyekszem úgy mint eddig, ezen-
tul is megrendelőimnek teljes bizalmát és
megelégedését kiérdemelni.

Vidéki megrendelésnél elég egy minta
reverenda vagy ruha beküldése is; kívá-
ntra azonban saját költségemen a helyszínére
személyesen kiutazom.

Templomi miseruhák elkészítését, vala-
mint azok javítását is jutányos árban el-
vállalom.

Üzlet: Nemzeti Casinó épülete mellett
levő Balog György-féle ház, Vesselényi-ut.

Hadnagy István,

159-162

papi és polgári szabó.

Butorzott lakás, teljes ellátás!

Zöld-utca 280. sz. alatt

két fiatal embert

butorzott lakásba és teljes ellátásra
keresnek. 829-5-1

Korcsmárosok és bortermelők figyelmébe!

Március elsején életbe lépett új bor-
törvény értelmében minden szőlő-
tulajdonos, aki borát el is adja, min-
den korcsmáros „Bornyilvántartást“
köteles vezetni.

Ezen nyomtatvány a „Bácskai Napló“
kiadóhivatalában, a miniszteri ren-
delet által megállapított mintában

beszerezhető.

Kereskedőknek bizományba ad a

Szent Antal nyomda-vállalat.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
lapunk kiadóhivatala
Rákóczi-utca 20. szám.

Két kapa szőlő

közvetlenül a majsai kapunál,
a malom mellett

szabadkézből eladó.

Nagyon alkalmas házhelynek,
homokbányának. 827-3-1

Cim a kiadóban.

Nagy fontosságú ujdonság!

A magyar család aranykönyve három
nagyalakú, igen díszesen kiállított vaskos kötet-
ben, pompás színnyomatu műmelléklettel és több
száz a szöveg közé nyomott ábrával.

A magyar család aranykönyve három
nagy kötetre osztva, boldogulásunk három fő-
irányában ajánkozik kalauzunknak.

Az első kötet az egészséget és az ehhez
közelálló lakást és ruházatot tárgyalja.

A második kötet a családi élet külső vi-
szonyait, a társaséletet, szórakozást, sportot,
utazást, nyaralást, jogi tanácsadót, pályamutatót
és emellett a családi nevelést, mint az élet küz-
delmére való helyes előkészítést.

A harmadik kötet pedig a család gazda-
sági életét öleli föl.

Három kötet díszes vászonkötésben 64 korona.

Kapható havi 3 koronás részletfizetésre

HEUMANN MÓR

könyvkereskedésében Szabadkán, Fő-tér
(Szentháromsággal szemben).

Gebauer és Tumbász kőfaragók Szabadkán, Wesselényi-utca 148-ik szám.

Van szerencsénk Szabadka és vidéke nagyrabecsült közön-
ségének tudására hozni, hogy mi

Szabadkán, Molczer Károly urnak
első kör, Wesselényi-utca 148. számú házában

sirkő-üzletet

rendeztünk be.

A gazdag tapasztalat révén, melyet hosszú éveken át csakis elsőrangú
cégeknél végzett munkásságunk folyamán szereztünk, nagyrabecsült meg-
rendelőinknek a legjobb kezességet nyújthatjuk, hogy munkánk izléses és szilárd.

Szükség esetén ajánljuk magunkat sirkő,
sirkerítés, sirlámpák szállítására, kriptá-beren-
dezésekre és felszerelésre, de minden más
homokkő-, márvány- és gránit-munkálatokra is.

A nagyrabecsült közönség becses pártfogását
kérve, maradtunk

tisztelettel

823-5-2

Gebauer és Tumbász
kőfaragók.

